Opieka pielęgniarska nad pacjentem z długoterminowym dostępem dożylnym

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Studia II stopnia (magisterskie)
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Fakultatywny
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Nauczania Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. med. Dariusz Kosson
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. i n. o zdr. Maciej Latos
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr n. med. i n. o zdr. Maciej Latos
Prowadzący zajęcia	Dr n. med. i n. o zdr. Maciej Latos, Dr n. med. i n. o zdr. Grzegorz Cichowlas

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	II rok, IV semesr	**Liczba punktów ECTS**	2
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ			

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W)	5	0,4
seminarium (S)	10	0,2
ćwiczenia ©		
e-learning (e-L)	10	0,4
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	25	1,0

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Przygotowanie do planowania i prowadzenia bezpiecznej, opartej na dowodach naukowych opieki pielęgniarskiej nad pacjentem wymagającym długoterminowego dostępu dożylnego, z uwzględnieniem kwalifikacji do rodzaju urządzenia, ochrony naczyń i ciągłości terapii.
C2	Zapoznanie z podstawami wykorzystania ultrasonografii przyłóżkowej w zakresie wskazanym w B.W.56 i B.U.79, ze szczególnym naciskiem na identyfikację i ocenę naczyń w trakcie kaniulacji oraz z uwzględnieniem lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej, oceny przepływu naczyniowego i ukrwienia rany.
C3	Rozwijanie umiejętności planowania i oceny bezpieczeństwa opieki nad PICC, CICC, cewnikami tunelizowanymi i portami naczyniowymi, w tym obsługi igły Hubera, zapobiegania powikłaniom, edukacji pacjenta, współpracy interdyscyplinarnej i odpowiedzialności zawodowej.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1 (B.W.56)	Zastosowanie i zasady wykonywania badania ultrasonograficznego (USG) do oceny lokalizacji naczyń obwodowych w czasie ich kaniulacji, lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej oraz przepływu naczyniowego i ukrwienia rany.
W2	Rodzaje, budowę, właściwości i wskazania do stosowania długoterminowych dostępów naczyniowych, w tym PICC, CICC, cewników tunelizowanych i portów naczyniowych (TIVAD), oraz zasady ochrony naczyń.
W3	Zasady kwalifikacji pacjenta i doboru dostępu naczyniowego z uwzględnieniem celu i czasu terapii, właściwości podawanych preparatów, stanu naczyń, ryzyka powikłań i ciągłości opieki, zgodnie z aktualnymi standardami i dowodami naukowymi.
W4	Zasady bezpiecznej obsługi i pielęgnacji PICC, CICC, cewników tunelizowanych i portów naczyniowych, w tym dostępu do portu za pomocą igły niekoringującej (Hubera), techniki aseptycznej, dezynfekcji połączeń, zabezpieczenia dostępu, zmiany opatrunków i przepłukiwania.

W5	Czynniki ryzyka, objawy i zasady profilaktyki oraz postępowania w przypadku zakażeń, zakrzepicy, niedrożności i powikłań mechanicznych; zasady edukacji pacjenta i opiekunów, dokumentowania opieki oraz współpracy interdyscyplinarnej i odpowiedzialności zawodowej.
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1 (B.U.79)	Wykonywać badania USG w celu lokalizacji naczyń obwodowych w czasie ich kaniulacji, lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej oraz przepływu naczyniowego i ukrwienia rany.
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1 (K4)	Rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań.
K2 (K5)	Ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1 – 2 godz.	Długoterminowy dostęp dożylny: PICC, cewniki tunelizowane i porty naczyniowe (TIVAD); wskazania, dobór do terapii, ochrona naczyń, zadania zespołu VAT.	W2, W3, K1, K2
W2 – 3 godz.	Kwalifikacja do dostępu i planowanie terapii: ocena pacjenta i planowanej terapii, DIVA, ryzyko zakażenia i zakrzepicy, anatomia sonograficzna, podstawy lokalizacji naczyń obwodowych przy kaniulacji.	W1, W3, U1, K1, K2
W3 – 3 godz.	USG przyłóżkowe – zakres formalny efektów B.W.56 i B.U.79: ocena i lokalizacja naczyń obwodowych w czasie kaniulacji, przepływ naczyniowy i ukrwienie rany, lokalizacja cewnika Foleya, zgłębnika żołądka i rurki intubacyjnej. Wskazania, podstawowa interpretacja obrazów, ograniczenia i bezpieczeństwo badania; pogłębiona część dotycząca USG naczyń.	W1, U1, K2
W4 – 3 godz.	Opieka nad PICC, CICC, cewnikami tunelizowanymi i portami: ocena urządzenia i miejsca wyjścia, ANTT, pielęgnacja skóry, stabilizacja, opatrunki, dezynfekcja połączeń, pobieranie krwi, płukanie; port – igła Hubera, zasady dostępu i zakończenia infuzji.	W2, W4, K1, K2
W5 – 2 godz.	Powikłania i bezpieczeństwo długoterminowego dostępu: infekcje związane z dostępem naczyniowym, okluzja, zakrzepica, wynaczynienie, uszkodzenie lub przemieszczenie; rozpoznawanie, eskalacja, decyzja o utrzymaniu lub usunięciu urządzenia.	W5, K1, K2
W6 – 2 godz.	Opieka nad pacjentem w onkologii, OPAT, żywieniu pozajelitowym i leczeniu domowym: edukacja, profilaktyka powikłań, organizacja opieki i odpowiedzialność zawodowa.	W3, W5, K1, K2
S1 – 2 godz.	Studia przypadków: dobór PICC, T-CICC lub portu do leczenia, ocena cech infuzatu i ryzyka, plan opieki oraz dokumentacja.	W2, W3, K1, K2
S2 – 2 godz.	Seminarium obrazowe USG: rozpoznawanie żył i tętnic, kompresyjność, średnica i głębokość, wybór miejsca kaniulacji; interpretacja przykładowych obrazów dotyczących lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej, przepływu naczyniowego i ukrwienia rany. Zastosowanie fantomów lub przypadków obrazowych.	W1, U1, K2

S3 – 2 godz.	Scenariusze obsługi długoterminowych dostępów: PICC/T-CICC/TIVAD, zmiana opatrunku, dezynfekcja łączników, płukanie, nakłucie portu igłą Hubera, edukacja i analiza typowych błędów. Seminarium z analizą procedur, nie zastępuje certyfikacji praktycznej.	W4, K1, K2
S4 – 2 godz.	Powikłania i decyzje kliniczne: brak aspiracji, opór podczas płukania, obrzęk, ból, gorączka, podejrzenie zakrzepicy lub przemieszczenia; algorytmy postępowania.	W5, K1, K2
S5 – 2 godz.	Zintegrowany plan opieki: pacjent z długoterminowym dostępem dożylnym w opiece szpitalnej i domowej, komunikacja między zespołami, dokumentacja, bezpieczeństwo, odpowiedzialność i podsumowanie zakresu efektów USG.	W1, W3, W5, U1, K1, K2

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Nickel B, Gorski L, Kleidon T, i wsp. Infusion Therapy Standards of Practice, 9th Edition. J Infus Nurs. 2024;47(1S Suppl 1):S1–S285. doi:10.1097/NAN.0000000000000532.

2. Johnston AJ, Simpson MJ, McCormack V, i wsp. Association of Anaesthetists guidelines: safe vascular access 2025. Anaesthesia. 2025;80(11):1381–1396. doi:10.1111/anae.16727.

3. World Health Organization. Guidelines for the prevention of bloodstream infections and other infections associated with the use of intravascular catheters. Part I: Peripheral catheters. Geneva: WHO; 2024. ISBN 978-92-4-009382-9.

Uzupełniająca

1. Chopra V, Flanders SA, Saint S, i wsp. The Michigan Appropriateness Guide for Intravenous Catheters (MAGIC). Ann Intern Med. 2015;163(6 Suppl):S1–S40. doi:10.7326/M15-0744.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W1 (B.W.56)	Kolokwium obejmujące cały zakres B.W.56: zastosowania USG do lokalizacji naczyń w kaniulacji, lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej, oceny przepływu i ukrwienia rany; interpretacja przykładów.	Co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi.
W2–W5	Kolokwium z zasad kwalifikacji, doboru i obsługi długoterminowych dostępów naczyniowych oraz profilaktyki powikłań; ocena analizy przypadku obejmującej plan opieki, edukację i ciągłość terapii.	Co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi w kolokwium oraz poprawne wskazanie działań zapewniających bezpieczeństwo pacjenta w analizie przypadku.
U1 (B.U.79)	Zadania obrazowe / analiza przypadków USG obejmujące wszystkie zastosowania wymienione w B.U.79 (w tym naczynia i lokalizację urządzeń); ocena wg listy kontrolnej. Weryfikacja wykonania badania wymaga dostępności odpowiednich fantomów/symulacji, a nie wyłącznie interpretacji obrazów.	Co najmniej 75% punktów oraz wykonanie wszystkich krytycznych elementów bezpieczeństwa.
K1 (K4)	Analiza i obrona decyzji dotyczącej problemu etycznego lub klinicznego w studium przypadku; obserwacja pracy w grupie.	Uzasadnione wskazanie priorytetów i bezpiecznej ścieżki postępowania.
K2 (K5)	Ocena indywidualnego planu opieki i dokumentacji przypadku, ze wskazaniem odpowiedzialności za działania, komunikację i eskalację.	Kompletny plan opieki; brak pominięcia krytycznego zagrożenia dla pacjenta.

8. INFORMACJE DODATKOWE

Przedmiot realizuje pełny zakres efektów B.W.56 i B.U.79 (USG naczyń podczas kaniulacji, lokalizacja cewnika Foleya, zgłębnika żołądkowego i rurki intubacyjnej oraz ocena przepływu naczyniowego i ukrwienia rany). W2–W5 są dodatkowymi przedmiotowymi efektami wiedzy odzwierciedlającymi cele C1 i C3; nie stanowią odrębnych efektów kierunkowych matrycy. Pozostawiono wyłącznie U1 (B.U.79); efekty B.U.65 i B.U.35 przypisano w matrycy innym przedmiotom. Tematyka PICC, CICC i portów pozostaje treścią kształcenia i analizy przypadków. Weryfikacja U1 wymaga możliwości wykonania badania w symulacji lub na fantomie i oceny według listy kontrolnej.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA: Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich.